

Joxe Iriarte, *Bikila*

Antropozemoa

Ramón Fernandez Duranek bi liburu hauek utzi dizkigu testamendu gisa: *Kapitalismo globalaren porrota* eta *Antropozemoa*. Borrokalari eta pentsalari nekazinararen azken ekarpenak bikainak –eta zoliak– dira bizi dugun mundu petral honen nondik norakoak hobeto ulertzeko. Metodologia zorrotz eta zehatz erabiliz, Ramónek erakusten digu kapitalismo globalak talka egin duela biosferarekin. Zuzen-zuzenean goazela amildegira, kapitalismoa ez badugu beste eredu mota batez ordezkatzeko.

Datuak hor daude ikusi nahi duenarentzat: negutegi efektua jadanik ukazina da. Hala ere, CO₂ isurketa hazten ari da etengabe. Azken ehun urteetan aurreko gizaldi guztian baino energia gehiago xahutu da; biomasaren %40 ustiatu da; bioaniztasunaren %30 galdu da; ur emarien kutsadura larria izaki. Honen guztiaren atzean, metropoli urbanoen zabalkundea, nekazaritza intentsiboaren hazkundea eta industriaren garapen jasanezina dago.

Askok katastrofistatzat edo muturreko iritzizat joko dute honako hau. Nik ez. Izan ere, estreinako alarma deiak egin zirenetik 30 urte galdu dira alfer-alferrik. Eta, zoritxarrez, mundua gobernatzen dutenen aldetik ez da ikusten norabidea aldatzeko zantzurik. Stockholmeko eta Cancuneko Klimaren goi-bileretan gertatutakoa tamalgarria izan bazen, istripu nuklearrek marka guztiak gainditu dituzte.

“Ez omen du CO₂ isurtzen” aitzakia (zentralen eraikuntzan, erauzketa lanetan eta uranioaren produkzioan sortzen den CO₂ kopurua ez baitute aipatzen) energia nuklearren aldeko ahotsak indartsuago eta ozenago entzun dira azken urteetan. Bazirudien nuklearren aldekoak gainditzeko ari zirela Txernobyleko sindromea. Izan ere, harro eta itsu esaten ziguten, Txernobylekoa burokrazia inkompetente baten ondorioa izan zela eta ezinezkoa zela antzekorik gertatzea herrialde garatuetan, esate baterako, Japonian. Baina gertatu da. Eta astotik jaitsi beharrean, energia nuklearraren berezko arriskua onartu beharrean, naturak sorturiko ezuste bati (aurretik ezin esan

DANI BLANCO

dena omen) leporatzen diote errua! Amerikako Estatu Batuetan egunotan izandako haize erauntsiekin ere izan dira arazoak zenbait zentral nuklearretan.

Giza akatsak direla edo naturaren ezustekoak direla (edo atentaturen bat), kontua da, istripuak estatistikoki ekidin ezinak direla, are, kapitalismoak krisia nola nuklearrak istripu arriskua hala. Biek hala biek daramate hondamendia erraiaetan!

Orduan, zergatik setakeria kriminal hori? Energia nuklearra inoiz ez da izan, ezta izango, energia krisia gainditzeko adina, gaur egun ere, elektrizitatearen %13,4 besterik ez baitu ematen. Beraz, nuklearra erraz ordezkatu daitekeen energia mota da. Kontua da horretarako borondatea izatea. Baina ez dago, azken finean, eta ez dago “bakearen aldeko atomoen” leloa militar arlokoa ezkutatze sortu zelako. Uranioaren produkzioa armagintza atomikoarekin lotua dagoelako azken finean (egungo kon-

Antropozemoak bizi gaitu. Ezkor naiz. Baina ez nago etsia.

Walter Benjaminek zioen ‘ezkortasuna antolatu egin behar dela’.

Horretan nago ni. Aspaldi konbentzitu nintzen ezkortasun aktiboa dela baikortasuna garatzeko modurik inteligenteena

fliktoetan uranio pobretuarekin eginiko munizio erradiaktiboa erabiltzen da). Ahaztu gabe, nuklear lobbyak duen indarra. Holandan eta Alemanian salbu, inon ez dira ausartu luzamen baimena eman dieten zentraleri zerga gogor bat ezartzea, bide horretatik lortutako diruarekin energia berriztatzailea bultzatzeko asmoz.

Antropozemoak bizi gaitu. Ezkor naiz. Baina ez nago etsia. Walter Benjaminek zioen “ezkortasuna antolatu egin behar dela”. Horretan nago ni. Aspaldi konbentzitu nintzen ezkortasun aktiboa dela (*Haserretu gaitzen!*) baikortasuna garatzeko modurik inteligenteena. ■